

חלק ב עמוד כז מאמר קפב קפג בראש השנה עוללות אפרים מב

על ימינו זמקום שמאל הפתח פתוח : ויאמר ה' אל השטן יגער ה' כך השטן יגער ה' כך הבזר בירושלים הזכיר כאן שני גערות ובלחת הזכיר השם שני רחמים ובלחת הזכיר הבחירה בירושלים . וזה לפי שהשטן נחמה שני פעמים בשנה : א בראש השנה הוא נדהה בקול שופר הבא לערבב השטן . ב ביום כיפור הוא נדהה ג' כ מזל שישראל נמשלו בו למלאכי השרת כמ"ש במדרש אמר שמאל לפני הקב"ה יש לך עם אחד ביי"כ כמלאכים בו וכן אמרו דורשי רשומות השטן עולה שם ל' לפי שימות השנה הם שם"ה ויכולים יש לו רשות לקטרג חוץ מביום כיפורים בו . ל כך הזכיר כאן שני גערות . א ב כנגד ר"ה אמר יגער ה' כך השטן הזכיר בשם של רחמים ע"פ שנאמר ה' בקול שופר רמו למת הרחמים שהקב"ה מתעורר בקול שופר ובלחתי א' במדרש מהילים א"ר יואל בר נחמן בשם רבי לוי כשמריעין עולה בדיון ובתקיעה עולה ברחמים שנאמר ה' בקול שופר . וכן כתב הרק"ל אטעי בשם המקובל רבי עזריאל ז"ל ומה שאתה לריך לדעת שהש"ת מנהיג עולמו בדיון ורחמים בו ל כך אמרים ויגילו רחוקין על מותיך ל כך בתקיעת שופר נרמו בה דיון ורחמים התרועה והשברים דיון ובתקיעה רחמים ל כך כאמר יגער ה' כך השטן היינו הרחמים המתעוררי בקול שופר . ב כנגד יום כיפורים אמר ויגער ה' כך הבזר בירושלים על דרך שאמרו במדרש בואתי יבא אהרן אל הקודש בזכות ירושלים שנאמר זאת ירושלים בתוך הגויים בו עיני מדרש זה בילקוט פרשת אחרי מות . ונראה לפרש של כך הכניס הכהן גדול עמו ביי"כ זכות בחירתו ויתברך בירושלים בזהות שירושלים מוכן לכפרה יותר מכל המקומות הן מזל שבירושלים הבנויה כנגדה למעלה אמרו רז"ל במדרש ששם מוצנח עומד ומיכאל שר הגדול משמש בכהונה ומקטיר בשמותיהם של לדיקים לכפרה . הן מזל שהבחירה בירושלים היתה ביום כפור ביום שנעקד יצחק על

זוהו שנאמר אחס נכבים היום לפני ה' ר"ל שלא יערכו כ"א על היום שהוא עומד בו חי לפני ה' ולא ידאג עלי יום המחרת כ"א על הווה וזהו לעת מצוא . זה"ש אחס נכבים וסומך ליה למען תשכילו וגומר ר"ל הבטיחם משה שתשכילו וזהו פניו לדעת בינה והפסל כשהיו נכבים במעמד אחד בעיני הגוף כי לא יעזיבו אחסם בקשת ורדית המותרות . וא"כ לשון נכבים שייך ליום דין של הגופות ולשון וילך שייך ליום כיפור יום דין הנפשות כאמור . וזה דווקא כשהל ר"ה ביום ב' או ביום ג' . האמנם אם יחול ר"ה ביום ה' או ביום ו' או מחציתו נכבים ליו"ל בזהו שכל יום ה' וכל יום ו' הוא יום מחילה וסליחה . יום השנת הוא יום מחילה שנאמר אשרי אנוש יעשה זימת וגומר שנת מהללו ודרשו רז"ל אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מ"מ שומר שנת מחול לו אל הקרי מהללו אלל מחול לו וכן כחל הטא אדם הראשון בזכות השבת . יום ה' הוא ג"כ יום מחילה אע"פ שאמרו יום ב' ויום ה' שניהם ימי רצון לפי שכובד אק משמש בשני ימים אלו מ"מ נראה שיום ה' הוא יותר עת רצון לפי שבו משמש כובד חמה ולדק כדאיחא בפרקי ר"א פ"ו ושניהם סימן רפוא' ולדקה כמ"ש שמש דקדק ומרפא בכנפיה וכבר אמרנו שרפואות הנפשות היא המחילה זהו"ש בפרקי ר"ה שנים ה' נגאלו אבותינו ממצרים וכו' עמדו מי הירדו לפני אהרן וכו' ירד ויכה ליפנו ונרם התשובה לכל יודעי הספינה והאריך שם במדרש בסיפור מעלת היתלת יום ה' וזה לפי שבו משמש כובד אק ומזה ע"כ הוא מוכן לגאולה גופנית ונפשית . וא"כ כשהל ר"ה ביום ז' או ביום ה' או נתהברו יחד יום הדין של הגופות עם יום המחילה של הנפשות או שייך לחבר וללצרף נכבים ליו"ל בסוד אומרו ונחתי לך מהלכים בין העומדים האלה . או כובל לומר שלשון העמדה שייך ליום דין כי הדין לריך לעמוד במעמד א' ולא יפה לשום דר מהללד' . וההליכה היא במקום הסליחה כדאיחא במסכת תענית בירושלמי כי הנה ה' יואל מתקומו יואל מכאס דין ובלו לכסא רחמים ומלכות' לדארעא כעין מלכותא דרקייע לפיכך שייך נכבים ליום דין ותואר וילך ליום סליחה כי גם משמש יעשה דקדק . או נוכל לומר שהאלם בקרא מהלך לפי שהוא נעתח חמיד יום יום ומדריגה למדריגה לפרע ח"ו או להטיב והמלאך בקרא עומד לפי שהוא עומד חמיד בשלימותו הראשון לא יוסף ולא יגרע ונאמרו רז"ל כהה הקב"ה לברא את העולם במדת הדין וראה שאינו מתקיים חזר ושחפה למדת הרחמים וזה כי בראש השנה נברא אדם הראשון ועלתה במחשבה להתנבב עמו במדת הדין וכפי שורת הדין לא יוכה האדם בדיון עד אשר יהיה כמלאך ה' בקי מכל הטא ויהיה מן העומדים וזהו תואר נכבים לר"ה וא"כ ראה הקב"ה שאינו מתקיים בזה כי אדם איך קריק בצרף חזר ושחף לו מדת הרחמים ביום כיפורים שאם אס יהיה מן המהלכים ולא מן העומדים מ"מ יוכה בדיון מזל הרחמים והסליחות וזהו תואר וילך ליום כיפור אחס אס יחול ר"ה ביום ה' ז' או נתחברו יחד ימי דין ורחמים או נאמר ונחתי לך מהלכים בין העומדים ומצריפין נכבים ליו"ל לומר בין אס יהיה מן העומדים או מן המהלכים ויכה בדיון : וכל החיון הלוה נרמו כולו בנבואות זכריה וירמיהו את יהושע ככהן הגדול והשטן עומד על ימינו לשטנו לפי שנאמר לך חס ליימינו נחא שבהולך לזר ימין השטן מתגבר בו יותר כמ"ש רז"ל ובת"ח יותר מכולם כי מטעם זה כאמר בפרשת האזכרות וכסעו המחנות החונים תימנה וקדמה ולא הזכיר שאר הרוחות כי בפרשה זו אנו למדין כל ימי השופר כמו שיתבאר בנאמר ר"ה (או ל כך השטן עומד על ימינו דוקא לפי ששם משכן כח המתאבד בכבוד והיכה"ר מאל לו שם מקום מוכן לפתח חטי"ת מזל החיות הכס שגרי' לו לפתוחו ולהעמומו מן הדרך הישר ע"ד שנאמר לפתח חטי"ת רובץ ר"ל במקום שיחא אפי' הר פתח פתוח ומקור נפתח לפתח ולנידה שם ירצן : ומטעם זה המשילו רז"ל הי"ה לר לזנב שאין בה כח ולעשות קבד בשטר שלם וזלת במקום מכה שכבר הבטר פתוח שם ירצן להרכיב מקום המכה כך הי"ה"ה חינו יכול להטות מני דרך האדם הישר והאדיק שאין בו שום מכה ולא הלך כלל אחר חאתו . אך הבא ליטמא ע"ד ריפית המתאווים או פזותיהם לו לי"ה"ה להרכיב המכה ולהסוף הלו עומאם על עומאמו ובדרך זה אמרו במדרש שעמלק היה דומה לזנב הלוטע אחר המכה בו' . כי כמו כן לא היה עמלק יכול לישראל כל זמן שהיו שלמים במורת ה' . אך ברשעים שרפו ידיהם זה החזרה אז יבא עמלק כי מאל לו מתח פתוח להרכיב מכתם יבדרך זה עמלק ויכה"ר נמשלו לזנב זה שאין כח צפיה כי אס להרכיב הפתח פתוח שמואל ולא לגשות מכה נכשר השלם וזהו טעם אמרו שהשטן עומד

קפג

בואת יבא אהרן
בזכות ירושלים
ונעם לא אריו
ראש

בני המוצנח כמ"ש אשר יאמר היום ברה"י יראה ובעיני העקידה נרמו שכ זמנים אלו שהשטן נדחה בזהו דהיינו"ה וי"כ . ר"ה נרמו בחומרו והנה איל אחד וגומר רמו לשופר של איל כדאיחא במדרש רחמי . ב י"כ נרמו בואמרו אשר יאמר היום ברה"י יראה וכפי הנראה שיום זה היה י"ב וקב"ה לדרות ליום סליחה וכבר ידעת ארז"ל אחר הדברים האלה אחר דרדן של שטן בו נמאל שהשטן נדחה ברה"י וי"כ ויגיד עליו ריעו הבחירה בירושלים מזל שהוא מקום מיוחד לכפרה מימות אברהם וכמו שאמרנו רז"ל אדם הראשון מקום כפרתו נברא . ואחר שהגיע שהשטן נדחה ברה"י וי"כ חזר ליתן מופת שני על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון . א כנגד ר"ה אשר הלא זה אוד מוצל מאש כי ר"ה הוא יום הדין ומשפטי ה' נמשלו באש אוכלה שנאמר כי הנה ה' נשפט באש וימי אד' ניצולו מאש הישפט לשלא יחול בהם ר"ה וכל זה עשה הקב"ה לסתום פי המקטריגים ושלא יהיה לשטן מקור לקטרג לפי שנימי אד' מצינו בכל יום סימן רע לחוטאים מששת ימי בראשית ביום ה' כאמר וירא אלהים את האו' כי טוב ויבדל ודרשו רז"ל ראה במעשיהם של רשעים שאינו כדאי להשתמש באתו אור עמד וגבו לדיקים לעמוד הרי מיעט האור על פשעם . ב ביום ד' נתמעט אור הלכנה בחטאה . וביום ו' נתמעטה קומת האדם בחטאו ל כך נדחו ימים אלו מיום הדין שלא יהיה פתחון פה לשטן לקטרג ולזרר בשם שנתמעטו בהם החוטאים במעשה בראשית כך ימשך עינין זה לדורות . ב כנגד יום כיפור נתן מופת שני על אחר שאין רשית לשטן לקטרג בו לפי שישראל הם ביום א' כמלאכים מלובנים ומצוחצחים ובגדיהם מכובסים ומתמי העון זה"ש ויהושע לבוש בגדים צואים רמו לבתמי העון ועומד לפני המלאך יש לו קדימה על המלאך אע"פ שהאלם מלובן כח הטא על דרך אר"ל גדולים לדיקים ממלאכי השרת לפום צערא אברא וביד האדם להיות רוחן מואתו . ויען ויאמר הסירו בגדים הצואים וגומר ויאמר ראה העברתי מעליך עונך וגומר הרי צדיק שביים כיפור הוא מדבר שהקב"ה מעביר עונות עמו והם לובנים נכבים כמלאכי השרת : ויעד מלאך ה' ביהושע ויאמר אס בדרכי חלק ואת משמרתו תשמור . בדרכי חלק רמו לעסקי הנפש כי הם דרכי ה' ובהם חלק חמיד מעמלה למעלה לא תהיה נצב בהם בנצח אחד . ואת משמרתו תשמור רמו לעסקי הגוף שתהיה נצב בהם בתקדימה אחת ולא תפסק לך בגחלות ש"א על משמרתו אעמודה . וגם תדון את צינתי וגם תשמור חזירי ואמר שעה"ה נמשל לחטא שלפני הבית והע"ה לבית כמו שאמרו החקן ענמך בפרוזהו כדי שתכנס לערקלין .